

Trybunał Konstytucyjny

Skarżący: I S
Pełnomocnik: r.pr. Sławomir Wiśniewski

Uczestnicy: Minister Infrastruktury
Prokurator Generalny
Rzecznik Praw Obywatelskich

sygn. akt SK 42/19

Działając na podstawie pełnomocnictwa pana Andrzeja Adamczyka – Ministra Infrastruktury, zgłaszam mój udział w postępowaniu jako pełnomocnik Ministra Infrastruktury, i przedstawiam stanowisko tego organu odnośnie do skargi konstytucyjnej Pana I S

Wnoszę:

- 1) o stwierdzenie, że § 9 ust. 4 pkt 1 lit. b) rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 października 2002 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. Nr 179, poz. 1495 ze zm., dalej: „rozporządzenie”) w zakresie, w jakim przepis ten nakazuje obywatelom polskim, studentom w wieku do lat 26., studiującym za granicą, pragnącym skorzystać z przyznanej ustawą ulgi komunikacyjnej, posiadanie międzynarodowej legitymacji studenckiej International Student Identity Card - ISIC, jest zgodny z art. 12 i art. 58 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 51 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) o wezwanie do udziału w postępowaniu, w charakterze uczestnika, ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, to jest Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki, przy którego udziale zostało wydane zaskarżone rozporządzenie, ewentualnie o zwrócenie się przez Trybunał Konstytucyjny do Ministra Szkolnictwa Wyższego i Nauki o przedstawienie stanowiska w sprawie, w szczególności stanowiska dotyczącego podstaw prawnych, faktycznych i historycznych uzasadniających przyznanie jedynie legitymacji studenckiej International Student Identity Card – ISIC rangi dokumentu poświadczającego uprawnienia obywateli polskich, studentów w wieku do 26 lat, studiującym za granicą, do ulgi komunikacyjnej przyznanej ustawą z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295, dalej „ustawa”) oraz stanowiska dotyczącego zasad uzyskiwania przez studenta takiej legitymacji, w szczególności odnośnie do tego, czy student ubiegający się o wydanie takiej legitymacji musi stać się członkiem ISIC lub organizacji studentów zrzeszonej w ISIC;

- 3) o zwrócenie się przez Trybunał Konstytucyjny do Polskiego Komitetu ds. UNESCO, pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa, o przedstawienie stanowiska w sprawie, w szczególności stanowiska dotyczącego podstaw prawnych, faktycznych i historycznych, z których wynika, że legitymacja studencka International Student Identity Card – ISIC, nad która UNESCO sprawuje patronat, jest jedynym dokumentem potwierdzającym status studenta na całym świecie oraz odnośnie do tego, czy student ubiegający się o wydanie takiej legitymacji musi stać się członkiem ISIC lub organizacji studentów zrzeszonej w ISIC;
- 4) o zwrócenie się przez Trybunał Konstytucyjny do A S.A.,
W , jako do podmiotu reprezentującego ISIC w Polsce, o przedstawienie stanowiska w sprawie, w szczególności stanowiska dotyczącego podstaw prawnych, faktycznych i historycznych, z których wynika, że legitymacja studencka International Student Identity Card – ISIC, jest jedynym dokumentem potwierdzającym status studenta na całym świecie oraz odnośnie do tego, czy student ubiegający się o wydanie takiej legitymacji musi stać się członkiem ISIC lub organizacji studentów zrzeszonej w ISIC.
- 5) o zwrócenie się przez Trybunał Konstytucyjny do Rady Ministrów o przedstawienie opinii w sprawie z uwagi na to, że wyrok uwzględniający skargę konstytucyjną wywoła skutki wiążące się z nakładami finansowymi nieprzewidzianymi w ustawie budżetowej. Jak stanowi bowiem art. 8a ust. 1a ustawy koszty związane z finansowaniem ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów pokrywane są z budżetu państwa. Uwzględnienie skargi konstytucyjnej doprowadzi do zwiększenia liczby studentów korzystających z ulgi komunikacyjnej i do nieprzewidzianego na tym etapie sprawy wzrostu wydatków z budżetu państwa na finansowanie tych przejazdów.
- 6) w przypadku uwzględnienia skargi konstytucyjnej o określenie, że zaskarżone przepisy stracą moc po upływie dwunastu miesięcy z uwagi na doniesie skutki dla budżetu państwa oraz z uwagi na konieczność ewentualnego uregulowania w przepisach rozporządzenia innego sposobu dokumentowania przez studentów zagranicznych prawa do ulgi komunikacyjnej

Uzasadnienie

Skarga konstytucyjna dotyczy § 9 ust. 4 pkt. 1 lit. b) rozporządzenia w brzmieniu nadanym temu przepisowi przepisem § 1 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 października 2011 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. Nr 243, poz. 1444, data wejścia w życie: 30 listopada 2011 r.). Dopiero ta nowelizacja wprowadziła do przepisów rozporządzenia legitymację studencką International Student Identity Card –ISIC, jako dokument poświadczający uprawnienia do ulgi komunikacyjnej dla obywateli polskich, studentów do lat 26, studiujących za granicą.

Upoważnienie do wydania samego rozporządzenia, jak i tym samym jego nowelizacji, zawarte w art. 6 ust. 1 ustawy zakłada, że zostanie ono wydane przez ministra właściwego do spraw transportu w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw: pracy i zabezpieczenia społecznego, oświaty i wychowania oraz szkolnictwa wyższego. Zastosowany w przepisie upoważniającym środek techniki prawodawczej oznacza więc, że współuczestniczenie w wydaniu rozporządzenia ma polegać na osiągnięciu porozumienia w sprawie jego treści (§ 74 ust. 1 pkt. 2 Zasad techniki prawodawczej,

załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, Dz. U. z 2016 r., poz. 283, z późn. zm.).

W związku z tym, że współpraca z organizacjami studentów należy do właściwości ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego, który działał w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu przy wydawaniu zaskarżonego rozporządzenia, zasadne jest wezwanie tego ministra do udziału w sprawie w charakterze uczestnika. Jakkolwiek art. 42 pkt. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, z późn. zm.) przewiduje wprost uczestnictwo w postępowaniu wyłącznie organu, który wydał zaskarżony akt normatywny, to wydaje się zasadne odpowiednie zastosowanie art. 194 § 3 kpc w zw. z art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym poprzez wezwanie ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego do udziału w sprawie. Co najmniej zaś uzasadnione jest zasięgnięcie stanowiska tego ministra.

Intencją ministra właściwego do spraw transportu było określenie jednoznaczne w treści rozporządzenia rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów osób, o których mowa w art. 4 ust. 4a i 6a oraz art. 5 ust. 1a ustawy.

Jak przedstawiono to Ministrowi Infrastruktury, legitymacja ISIC przysługuje studentom uczelni państwowych i prywatnych wszystkich rodzajów studiów. Legitymacja ta jest wydawana osobom powyżej 12 roku życia (bez górnej granicy wiekowej) i uznawana we wszystkich krajach świata. Legitymacja ISIC jest zatem jedynym ogólnodostępnym międzynarodowym dokumentem potwierdzającym status studenta na całym świecie. Autentyczność tych twierdzeń zdaje się potwierdzać objęcie na ISIC patronatu przez UNESCO (Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury).

Mając to na uwadze oraz ze względu na trudności związane z weryfikacją autentyczności i ważności legitymacji wydawanych przez zagraniczne szkoły wyższe (brak zamkniętego katalogu wzorów tych legitymacji, zróżnicowanie języków i stosowanych alfabetów - w jakich wydawane są te legitymacje) zdecydowano, że w przypadku braku legitymacji wydanej przez polską szkołę wyższą tylko międzynarodowa legitymacja studencka International Student Identity Card (ISIC) okazywana wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym stwierdzenie tożsamości i wieku osoby uprawnionej może poświadczać fakt bycia studentem w środkach publicznego transportu zbiorowego w Polsce.

Należy też zauważyć, że zmiana brzmienia całego § 9 ust. 4 rozporządzenia nastąpiła również na podstawie § 1 rozporządzenia ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 26 lutego 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. poz. 296). Przebieg rządowego procesu legislacyjnego dotyczący tego rozporządzenia zmieniającego znajduje się na stronie <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/264406/katalog/264413#264413>. Jak wynika z uzasadnienia projektu tego rozporządzenia zmieniającego, przyczyną jego wydania były zastrzeżenia Komisji Europejskiej co do tego, że § 9 ust. 4 rozporządzenia, w wersji obowiązującej od dnia 30

listopada 2011 r., dyskryminował obywateli Unii Europejskiej, innych niż obywatele polscy, którym przyznano stałe prawo pobytu w Polsce, ale którzy studiują za granicą.

Projekt ten poddano konsultacjom publicznym, m.in. z Parlamentem Studentów RP, Zrzeszeniem Studentów Polskich i Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Uwagi złożyli wyłącznie przewoźnicy kolejowi, tj. PKP Intercity S.A., Przewozy Regionalne sp. z o.o. i Łódzka Kolej Aglomeracyjna sp. z o.o., ale nie dotyczyły one zastrzeżeń co do określenia legitymacji ISIC jako dokumentu potwierdzającego prawo do ulgi komunikacyjnej.

Podobnie, w toku uzgodnień międzyresortowych, uwagi zgłoszone przez Rządowe Centrum Legislacji, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministra Spraw Zagranicznych, Ministra Spraw Wewnętrznych, Ministra Finansów, Prezesa Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, nie dotyczyły tego przedmiotu zagadnienia.

Wobec znanego Ministrowi Infrastruktury stanowiska przewoźników kolejowych o konieczności ujednoczenia dokumentów potwierdzających przysługujące studentom zagranicznym prawo do ulgi komunikacyjnej nałożenie obowiązku posiadania przez takiego studenta powszechnie uznawanej na świecie międzynarodowej legitymacji studenckiej International Student Identity Card – ISIC wydaje się uzasadnione i proporcjonalne.

Zasadnym jest poznanie przez Trybunał Konstytucyjny stanowiska Polskiego Komitetu UNESCO, sprawującego nadzór nad systemem wydawania legitymacji ISIC, jak też ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego, odnośnie do statusu prawnego tychże legitymacji, uznawania ich na świecie, powszechności ich stosowania i uzasadnienia twierdzeń, iż są one jedynym uznawanym na świecie dokumentem międzynarodowym potwierdzającym status studenta. Należy zwrócić uwagę, że twierdzenia polskiego biura ISIC, prowadzonego przez **A S.A** o sprawowaniu przez UNESCO patronatu nie są gołosłowne, skoro na wzorze tej legitymacji zamieszczone jest logo UNESCO.

Załączniki:

- 1) odpis pełnomocnictwa
- 2) wydruk strony internetowej polskiego oddziału ISIC
- 3) wydruk projektu rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środków publicznego transportu zbiorowego
- 4) wydruk uwag do w/w projektu rozporządzenia
- 5) trzy odpisy pisma i załączników.

Departament
Rada Pr.

Lukasz Jedru